

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 122/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. februára 2015 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť Podielníckého družstva DUNAJ, Vývojová 852, Bratislava, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Matúš Meheš s. r. o., Nevädzova 6C, Bratislava, prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Matúš Meheš, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 MCdo 4/2014 a jeho uznesením z 13. mája 2014 v spojení s opravným uznesením z 21. júla 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Podielníckého družstva DUNAJ o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júla 2014 doručená sťažnosť Podielníckého družstva DUNAJ, Vývojová 852, Bratislava (ďalej len

„sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Matúš Meheš s. r. o., Nevädzova 6C, Bratislava, prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Matúš Meheš, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 MCdo 4/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 13. mája 2014 v spojení s opravným uznesením z 21. júla 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ (prenajímateľ, pozn.) uzatvoril s nájomcom (ďalej aj „odporca“) dve zmluvy o nájme nebytových priestorov v zmysle § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka. Keďže odporca neuhradzoval faktúry vystavené prenajímateľom, sťažovateľ podal Okresnému súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým mala byť nájomcovi uložená povinnosť zaplatiť sumu 9 821,29 € s príslušenstvom. Okresný súd návrhu sťažovateľa vyhovel a 21. marca 2012 vydal platobný rozkaz sp. zn. 28 Ro 170/2012 (ďalej len „platobný rozkaz“), ktorým odporcu zaviazal zaplatiť sťažovateľovi požadovanú sumu. Dňa 30. apríla 2012 podal odporca odpor proti platobnému rozkazu a návrh na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 28 Ro 170/2012 z 26. apríla 2013 (ďalej len „uznesenie z 26. apríla 2013“) tak, že zmeškanie lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu neodpustil. Na základe odvolania odporcu bolo uznesenie okresného súdu z 26. apríla 2013 potvrdené uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 408/2013 z 28. augusta 2013 (ďalej len „uznesenie z 28. augusta 2013“). Okresný súd následne uznesením sp. zn. 28 Ro 170/2012 z 29. októbra 2013 (ďalej len „uznesenie z 29. októbra 2013“) odpor podaný odporcom odmietol ako oneskorene podaný.

Podľa sťažovateľa bol v zmysle uznesenia okresného súdu z 26. apríla 2013 platobný rozkaz prevzatý manželkou odporcu, ktorá bola splnomocnená na preberanie zásielok s doplnkovou službou „Do vlastných rúk“, pričom krajský súd v uznesení z 28. augusta

2013 vyslovil právny názor, že „odporcovi sa prostredníctvom predložených dôkazov nepodarilo v pôvodnom konaní preukázať akékoľvek pochybenie pri doručovaní Platobného rozkazu sp. zn. 28 Ro/170/2012“. Sťažovateľ v tejto súvislosti konštatuje, že „s poukazom na listinný dôkaz, a to doručenkou podpísanú manželkou, ktorá je verejnou listinou, nepochybne vyplýva, že manželka... sa pri preberaní zásielky (Platobný rozkaz sp. zn. 28 Ro/170/2012) preukázala buď splnomocnením vydaným poštou (ktoré pošta eviduje) alebo splnomocnením na všetky právne úkony overeným oprávneným orgánom (ktoré nie je poštou evidované), ktoré ju oprávňovalo na prebratie zásielky určenej do vlastných rúk“ odporcu.

V predmetnej veci podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie, o ktorom rozhodol napadnutým uznesením najvyšší súd tak, že zrušil uznesenie okresného súdu z 29. októbra 2013 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ sa nestotožňuje s názorom generálneho prokurátora vyjadreným v mimoriadnom dovolaní, podľa ktorého bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom, keďže, ako sám odporca uvádza, «splnomocnil manželku na preberanie zásielok s doplnkovou službou „Do vlastných rúk“. Máme za preukázané, že Platobný rozkaz sp. zn. 28 Ro/170/2012 bol doručený v súlade s ustanovením § 173 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku v platnom znení. Je zrejmé, že manželka [REDACTED] na základe udelenej plnej moci prevzala Platobný rozkaz sp. zn. 28 Ro/170/2013, ktorý bol v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinne doručený. Podotýkame, že zo žiadnych platných ustanovení právneho poriadku Slovenskej republiky nevyplýva, že fyzická osoba nemôže splnomocniť inú osobu na prevzatie zásielok s doplnkovou službou „Do vlastných rúk“, v danom prípade na prevzatie platobného rozkazu. Dovoľujeme si ďalej poukázať na tvrdenie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky v Mimoriadnom dovolaní, že „platobný rozkaz prevzala na pošte jeho manželka na základe plnej moci vystavenej voči Slovenskej pošte š. p., čo v zmysle judikatúry najvyššieho súdu (5 Cdo 36/2008) nie je možné považovať za zastupovanie podľa OSP“. Upozorňujeme, že uvedené Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo/36/2008 zo dňa 04. 08. 2008, na ktoré sa Generálny prokurátor Slovenskej republiky odvoláva

v Mimoriadnom dovolaní vychádza z ustanovenia § 49 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré bolo platné a účinné len do 30. júna 2007.».

Sťažovateľ v záverečnej časti sťažnosti rekapituluje svoje námietky, keď tvrdí, že
«Zo všetkých vyššie uvedených skutočností vyplýva, že [REDAKOVANÉ] splnomocnil manželku na prebranie pošty s doplnkovou službou „Do vlastných rúk“.

- Manželka [REDAKOVANÉ] sa pri prevzatí zásielky preukázala buď splnomocnením vydaným poštou alebo splnomocnením na všetky právne úkony overeným oprávneným orgánom, a teda bola v celom rozsahu oprávnená na prevzatie zásielky.

- Občiansky súdny poriadok ani žiaden iný platný a účinný právny predpis SR nezakazuje adresátovi zásielok a ani ho žiadnym iným spôsobom neobmedzuje, aby na prijatie zásielok s doplnkovou službou „Do vlastných rúk“ splnomocnil inú osobu.

- V zmysle... Uznesenia Najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 56/2010 je uvedené:
„doručenie platobného rozkazu splnomocnencovi na základe splnomocnenia v zmysle Poštového poriadku Pošty SR predstavuje účinné doručenie v súlade s § 47 O. s. p.“

- Z odôvodnenia Uznesenia Najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/36/2008, na ktorý sa odvoláva Najvyšší súd v danej veci vyplýva, že dovolací súd sa obmedzil iba na fázu zisťovania podmienok prípustnosti dovolania (mimoriadne dovolanie bolo odmietnuté, nakoľko nebol ako opravný prostriedkov prípustný) a nemohol prejsť do ďalšej fázy, t. j. do preskúmania merita veci.

- Uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/36/2008 nesúvisí s daným skutkovým a právnym stavom, nakoľko vychádza z právneho stavu účinného do 30. júna 2007, a to príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré boli platné a účinné do 30. júna 2007, a teda ho nie je možné aplikovať na daný skutkový stav, a to ani analogicky.

- S ohľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že Platobný rozkaz sp. zn. 28 Ro/170/2012 bol doručený v súlade s ustanovením § 173 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku v platnom znení.

- Sťažovateľ má za to, že postupom Najvyššieho súdu prišlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, práva na spravodlivý

proces podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prejednanie jeho záležitosti nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

- Rozhodnutím Najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 MCdo 4/2014, ktorým bolo vyhovené mimoriadnemu dovolaniu Generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa porušili základné ľudské práva a slobody, pričom sa prieči ustálenej judikatúre a súdnej praxe súdov Slovenskej republiky.».

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prejednanie jej záležitosti nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 MCdo 4/2014 porušené boli.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 4/2014 zo dňa 13. 05. 2014 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľa trovy právneho zastúpenia k rukám jej právneho zástupcu, a to v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením je podľa názoru ústavného súdu zjavne neopodstatnená.

Obsahom čl. 48 ods. 2 ústavy sú dve relatívne samostatné práva (súčasti), a to právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v prítomnosti účastníka a právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom (m. m. II. ÚS 499/2012). Obsahom citovaného základného práva však nie je, ako to vyplýva z petitu sťažnosti, „*právo na prejednanie záležitosti nezávislým a nestranným súdom*“, ktoré možno považovať za obsahový komponent práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Prihliadajúc na obsah sťažnosti, sťažovateľ aj napriek tomu, že „*porušenie podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy*“ namieta, neuvádza skutočnosti, ktorými by namietané porušenie označeného základného práva podľa ústavy odôvodňoval. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom najvyššieho súdu a jeho napadnutým uznesením a sťažovateľom namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je len také porušenie, ktoré nie je napravitelné alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktorého nápravu nemožno dosiahnuť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (ďalej aj „OSP“) (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej právoplatne skončilo. Z princípu subsidiarity totiž vyplýva, že sťažnosť možno zásadne prerokovať a rozhodnúť o nej až potom, keď napadnuté konanie bude skončené. Je to tak z toho dôvodu, že sťažnosť musí v zásade smerovať proti poslednému rozhodnutiu o opravnom prostriedku, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii, a nemôže ho opomenúť. V zmysle uvedeného v konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania sťažnosti stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010).

Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá

časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

V nadväznosti na uvedené právne názory ústavný súd konštatuje, že okolnostiach daného prípadu sú splnené predpoklady na výnimku z už spomenutej zásady, podľa ktorej ústavný súd v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa právoplatne skončilo konanie.

Sťažovateľ napáda postup najvyššieho súdu v napadnutom konaní a v tomto konaní vydané uznesenie, ktorým bolo na podklade mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora zrušené uznesenie okresného súdu z 29. októbra 2013; okresný súd označeným uznesením odpor podaný odporcom odmietol ako oneskorene podaný.

Vzhľadom na skutočnosť, že v napadnutom konaní sa najvyšší súd s konečnou platnosťou vyjadril k parciálnej procesnej otázke (ne)odňatia možnosti odporcu konať pred súdom (námietky sťažovateľa formulované v jeho sťažnosti doručenej ústavnému súdu týkajúce sa právnych účinkov doručenia platobného rozkazu osobe inej ako odporca už nebudú môcť byť predmetom ďalšieho preskúmania všeobecnými súdmi v rámci následných štádií konania v predmetnej právnej veci vrátane konania o opravných prostriedkoch, pozn.), pričom napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je spôsobilé výrazným a nereparovateľným spôsobom zasiahnuť do sféry ústavou a dohovorom zaručených práv sťažovateľa (záväznosť právneho názoru vyjadreného najvyšším súdom v súlade s § 243d ods. 1 OSP v spojení s § 243i ods. 2 OSP týkajúceho sa právnych účinkov doručenia platobného rozkazu odporcovi a s tým spojené právo podania odporu proti nemu, pozn.),

ústavný súd podrobil napádaný postup najvyššieho súdu a v ňom vydané napadnuté uznesenie ústavnému prieskumu z pohľadu možného porušenia sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V napadnutom uznesení najvyššieho súdu sa uvádza:

«Judikatúra najvyššieho súdu za prípad odňatia možnosti konať pred súdom (vo význame znemožnenia realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávneho konania) označuje aj postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, ale aj rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996, prípadne ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 142/2013).

Vzhľadom na túto námietku najvyšší súd skúmal, či obsah spisu opodstatňoval záver súdov, v zmysle ktorého bol v danom prípade platobný rozkaz doručený odporcovi riadne, resp. v zmysle ktorého boli splnené procesné predpoklady pre odmietnutie odporu.

Podľa § 172 O. s. p. súd môže aj bez výslovnej žiadosti navrhovateľa a bez vypočutia odporcu vydať platobný rozkaz, ak sa v návrhu uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy vyplývajúce zo skutočností uvedených navrhovateľom. V platobnom rozkaze uloží odporcovi, aby do 15 dní od doručenia platobného rozkazu zaplatil navrhovateľovi uplatnenú pohľadávku a trovy konania alebo aby v tej istej lehote podal odpor na súde, ktorý platobný rozkaz vydal. Odpor proti platobnému rozkazu sa musí odôvodniť. Ustanovenie § 43 sa nepoužije.

Podľa § 173 ods. 1 O. s. p. platobný rozkaz treba doručiť odporcovi do vlastných rúk, náhradné doručenie je vylúčené.

Podľa § 174 ods. 3 O. s. p. súd uznesením odmietne odpor, ktorý bol podaný a/ oneskorene, b/ bez odôvodnenia vo veci samej; o týchto následkoch musí byť účastník poučený v platobnom rozkaze, c/ neoprávnenou osobou.

Vyššie uvedené ustanovenia umožňujú súdu aj bez návrhu vydať platobný rozkaz. Ide o jednu z foriem rozhodnutia vo veci samej, ktorú je možné využiť iba v prípade, ak sú splnené zákonom stanovené predpoklady. Ak sa súd rozhodne vydať platobný rozkaz, musí ho doručiť odporcovi do vlastných rúk, pričom náhradné doručenie je vylúčené. Treba dodať, že len riadne a predpisom vyhovujúce doručenie má účinky predpokladané zákonom (viď primerane R 19/1968).

V danom prípade bol platobný rozkaz doručovaný prostredníctvom pošty s tým, že má byť doručený do vlastných rúk odporcu. Z doručeny pripojenej k č. l. 43 vyplýva, že zásielku, adresátom ktorej bol [REDAKOVANÉ], prevzala od neho odlišná osoba ako „splnomocnenec“. Účastníci konania nespochybňujú, že touto osobou bola v preskúmvanej veci [REDAKOVANÉ], manželka odporcu.

Otázkou právnych účinkov doručenia písomnosti určenej do vlastných rúk fyzickej osoby subjektom, ktorého adresát podľa ustanovení Poštových podmienok poveril, aby za neho preberal jemu určené zásielky, sa už najvyšší súd v minulosti zaoberal. V rozhodnutí zo 4. augusta 2008 sp. zn. 5 Cdo 36/2008, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 39/2014, uviedol, že „splnenie požiadavky riadneho doručenia je obzvlášť dôležité v tzv. rozkaznom konaní, výsledkom ktorého je vydanie platobného rozkazu. Toto konanie, keďže ide skrátenej proces, vyžaduje, aby platobný rozkaz bol doručený do vlastných rúk odporcu; jeho náhradné doručenie je vylúčené (§ 173 ods. 1 O. s. p.). Zásada rovnosti účastníkov tohto konania je prvýkrát realizovaná až doručením platobného rozkazu žalovanému (odporcovi), pretože až týmto úkonom je mu daná možnosť prejaviť svoju vôľu a vyjadriť sa k veci. Pokiaľ by súd túto zásadu nerešpektoval, porušil by základné ustanovenia zakotvené v čl. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd o rovnosti účastníkov v konaní a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 uvedenej Listiny o spravodlivom procese, premietnuté aj do ustanovení § 1, § 3 a § 18 O. s. p. Občiansky súdny poriadok umožňuje doručenie písomností, hoci aj určených do vlastných rúk, aj inej osobe než účastníkovi, výslovne však upravuje podmienky a spôsob takého postupu. Podľa § 49 ods. 1, prvá a druhá veta, O. s. p., „ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale

aj jemu. Rovnako ustanovenie § 49 ods. 2 O. s. p. v znení do 30. júna 2007 (ktoré ustanovenie treba vzhľadom na čas doručovania platobného rozkazu použiť - § 372o ods. 1 O. s. p.) ustanovovalo, že keby doručovanie účastníkovi bolo spojené s ťažkosťami alebo s prietahmi, môže mu súd uložiť, aby si zvolil pre prijímanie písomností zástupcu, ktorému možno bez ťažkostí a prietahov doručovať“. V ďalšej časti predmetného rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že „súd môže doručiť písomnosť inej osobe než účastníkovi len vtedy, ak je mu známe, že táto osoba je oprávnená účastníkovi určenú písomnosť pre neho alebo v jeho zastúpení prevziať. Až potom bude mať riadne preukázané, že účastníci dostali všetky písomnosti, prijatie a znalosť ktorých je predpokladom ďalšieho postupu v konaní, použitia opravného prostriedku, prostriedkov procesnej obrany a ochrany a ďalších úkonov, ktoré je prípustné urobiť len v zákonom alebo súdom ustanovenej lehote, teda preukázané tie podmienky, za ktorých môže konať vo veci a vydať príslušné rozhodnutie. Splnomocnenie plnoletej osoby, aby za adresáta prijímala jemu adresované zásielky, podľa čl. 42 ods. 1 Poštových podmienok k službám, ktoré podľa zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov poskytuje Slovenská pošta, a.s., nemožno považovať za zastupovanie v zmysle ustanovení § 31 a nasl. O. s. p. alebo za zastupovanie pre prijímanie zásielok podľa § 49 ods. 2 O. s. p. v znení do 30. júna 2007, pretože v prípade takého plnomocnenstva splnomocnenec nemá procesnoprávne postavenie zástupcu podľa § 27 O. s. p. a na rozdiel od vyššie uvedených plnomocnenstiev, preberá zásielky, ktoré sú zasielané adresátovi (aby za neho prijímala jemu adresované zásielky) a nie jemu, ako splnomocnencovi. V závere citovaného rozhodnutia najvyšší súd konštatoval, že „platobný rozkaz musí byť podľa § 173 ods. 1 O. s. p. doručený do vlastných rúk odporcu bez možnosti náhradného doručenia. Ak platobný rozkaz bol doručený osobe odlišnej od účastníka, ktorá nie je zástupcom s plnomocnenstvom pre celé konanie alebo zástupcom pre doručovanie podľa § 49 ods. 2 O. s. p. v znení do 30. júna 2007, nemožno ho považovať za doručený, a to ani vtedy, ak sa zhodou okolností dostal do rúk účastníka, ktorému bol určený“.

Právne závery najvyššieho súdu, ktoré sa v uvedenom rozhodnutí týkajú účinkov doručenia platobného rozkazu osobe, ktorá nebola zástupcom odporcu v zmysle Občianskeho súdneho poriadku (ale len osobou oprávnenou vo vzťahu k pošte preberať zásielky určené odporcovi), neboli dotknuté právnymi úpravami účinnými od 1. júla 2007.

Navrhovateľ preto vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu neopodstatnene tvrdí, že predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu spočíva na záveroch, ktoré sú pre posúdenie predmetnej veci neaktuálne. Najvyšší súd preto na toto rozhodnutie (v už vysvetlenom rozsahu) poukazuje s tým, že sa so závermi v ňom obsiahnutými stotožňuje aj v danom prípade.

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že prevzatím platobného rozkazu manželkou odporcu nemalo právne účinky riadneho doručenia platobného rozkazu. Mimoriadne dovolanie bolo preto podané opodstatnene - odporcovi bola v preskúmvanej veci odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.) postupom súdu, v rámci ktorého odmietol jeho odpor ako oneskorene podaný (§ 174 ods. 3 písm. a/ O. s. p.), i keď procesné predpoklady pre to neboli dané.

Najvyšší súd z týchto dôvodov napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.).»

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (rovnako aj z uznesenia tohto súdu sp. zn. 5 Cdo 36/2008 zo 4. augusta 2008, ktoré je v napadnutom uznesení citované) vyplýva, že sa v ňom najvyšší súd zaoberal právnymi účinkami doručenia platobného rozkazu osobe inej ako odporcovi, pričom dôležitým pre posúdenie týchto právnych účinkov bolo zistenie, či osoba, ktorej bol platobný rozkaz doručený, bola zástupcom odporcu podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, teda či „splnomocnenca“ bolo možné považovať za zástupcu v zmysle § 27 OSP (zástupca účastníkov na základe plnomocenstva) so všetkými právnymi dôsledkami z toho vyplývajúcimi s náležitým prihliadnutím na špecifiká inštitútu platobného rozkazu.

V zmysle § 27 OSP v znení účinnom do 30. júna 2007, ako aj v znení účinnom od 1. júla 2007 sa účastník môže dať zastúpiť aj ktoroukoľvek osobou spôsobilou na právne úkony. Tento zástupca môže konať jedine osobne.

Podľa § 31 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri právnom úkone sa možno dať zastúpiť fyzickou alebo právnickou osobou. Splnomocniteľ udelí za týmto účelom plnomocenstvo splnomocnencovi, v ktorom sa musí uviesť rozsah splnomocnencovho oprávnenia.

Podľa § 49 ods. 1 OSP v znení účinnom do 30. júna 2007 ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu.

Podľa § 49 ods. 2 OSP v znení účinnom do 30. júna 2007 keby doručovanie účastníkovi bolo spojené s ťažkosťami alebo s prieťahmi, môže mu súd uložiť, aby si zvolil pre prijímanie písomností zástupcu, ktorému možno bez ťažkostí a prieťahov doručovať. Ak si ho nezvolí, budú sa pre neho písomnosti ukladať na súde s účinkami doručenia; o tom treba účastníka poučiť.

Podľa § 49 ods. 2 OSP v znení účinnom od 1. júla 2007 súd poučí účastníka konania o možnosti žiadať o doručenie písomností i na adrese iného miesta v Slovenskej republike, ak na takéto miesto môže byť písomnosť doručená zákonom predpísaným spôsobom, prípadne zvolí si zástupcu pre doručovanie.

Pokiaľ najvyšší súd v napadnutom uznesení citoval aj časť uznesenia tohto súdu týkajúcu sa § 49 ods. 2 OSP v znení účinnom do 30. júna 2007, ústavný súd potvrdzuje, že znenie tohto ustanovenia je odlišné od znenia platného a účinného od 1. júla 2007 (z § 49 ods. 2 OSP v znení účinnom do 30. júna 2007 vyplývala možnosť všeobecného súdu uložiť účastníkovi konania povinnosť zvolí si na prijímanie písomností zástupcu pre účely doručovania), táto skutočnosť však nemá relevantný vplyv na záver najvyššieho súdu o tom, že „splnomocnenca“ odporcu povereného na preberanie zásielky na základe poštových podmienok nie je možné považovať za zástupcu v zmysle § 27 OSP.

Nie nezanedbateľnou je aj skutočnosť, že v dispozičnej sfére všeobecného súdu musí byť poznatok o tom, že splnomocnenec je oprávnený účastníkovi konania určiť písomnosť

v jeho zastúpení prevziať, pretože len tak možno s istotou tvrdiť, že účastníci konania (a predovšetkým odporca) dostali všetky písomnosti, prijatie a znalosť ktorých je predpokladom ďalšieho postupu (v okolnostiach namietaného prípadu predpokladom podania prípadného odporu zákonom ustanoveným spôsobom).

Vychádzajúc najmä z citovaného, nemožno podľa názoru ústavného súdu postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Zo záverov najvyššieho súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom dovolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle už uvedenej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec sťažnosti považoval ústavný súd za potrebné vyjadriť sa k rozdielnosti prístupov najvyššieho súdu k rozhodovaniu obdobných vecí.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter

precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

Z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach (IV. ÚS 107/2012).

Ústavný súd vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľa považuje za potrebné zopakovať svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o súdoch v znení neskorších predpisov“, § 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní.

V napadnutom uznesení najvyššieho súdu tento svoj právny záver o účinkoch doručenia platobného rozkazu osobe inej ako odporcovi potvrdil odkazom na uznesenie sp. zn. 5 Cdo 36/2008 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR 2/2014 pod č. 39, z ktorého vyplýva stanovisko prijaté občianskoprávnym kolégiom práve podľa

príslušných ustanovení zákona o súdoch v znení neskorších predpisov, podľa ktorého „Splnomocnenie osoby na prijímanie zásielok za adresáta podľa Poštových podmienok k službám, ktoré poskytuje Slovenská pošta, a. s... nie je zastupovaním podľa § 31 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (správne Občianskeho zákonníka, pozn.).“ Vzhľadom na uvedené je námietka sťažovateľa o rozdielnom prístupe najvyššieho súdu k obdobnej otázke vyplývajúcom z jeho rozhodnutia sp. zn. 3 Obdo 56/2010 irelevantná. Na uvedenom závere nemení nič ani skutočnosť, že stanovisko k výkladu zákonov prijal najvyšší súd v rozhodnutí, ktoré nemá povahu rozhodnutia meritórneho.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2015